

Občina Tolmin

Ulica padlih borcev 2,
5220 TOLMIN

Oddelek za gospodarstvo,
negospodarstvo in finance

OBRAZLOŽITEV

1. RAZLOGI ZA SPREJEM NAČRTA UPRAVLJANJA

Po obsežni prenovi območja ruševin gradu na Kozlovem robu, ki je potekala od leta 2019 v sklopu Interregovih projektov **MerlinCV** in **RecapMCV**, projekta **Grad na Kozlovem robu – preteklost za prihodnost** (Načrt za okrevanje in odpornost) ter **vzpostavitvi Interpretacijskega centra Kozlov rob**, je Občina Tolmin v sodelovanju z zunanjim izvajalcem pripravila **Načrt upravljanja spomenika grad na Kozlovem robu nad Tolminom**.

Gre za dokument, ki ga opredeljuje 60. člen **Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE)**, s katerim se določijo strateške in izvedbene usmeritve za celovito ohranjanje spomenika ali spomeniškega območja in način izvajanja njegovega varstva. Potrebno ga je sprejeti za vse spomenike in spomeniška območja, ki imajo upravljavca. Načrt upravljanja pripravi upravljavec ob strokovni pomoči pristojne enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, sprejme pa ga organ, ki je sprejel akt o razglasitvi spomenika, torej občinski svet.

Načrt upravljanja mora vsebovati najmanj:

- **pregled kulturnih vrednot, ki jih je posebej treba ohranjati in razvijati,**
- **vizijo varstva in razvoja,**
- **strateške in izvedbene cilje upravljanja,**
- **določbe, ki se nanašajo na upravljavsko strukturo in ukrepe za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami,**
- **načrt dejavnosti s finančnim okvirom, še posebej za zagotavljanje dostopnosti in upravljanje obiska,**
- **kazalnike in način spremljanja izvajanja ter**
- **rok veljavnosti načrta, način dopolnjevanja in spreminjanja načrta.**

Interpretacijski center Kozlov rob je z delovanjem pričel 25. aprila 2026, z njim pa upravlja Tolminski muzej. Občina Tolmin in Tolminski muzej sta že pripravila osnutek upravljalvske pogodbe, ki bo po končnem usklajevanju podpisana v mesecu juniju, s čimer bo upravljanje interpretacijskega centra tudi pravno-formalno določeno.

Načrt upravljanja predstavlja dokument, ki tako lastniku kot upravljavcu podaja strokovno usklajene smernice glede nadaljnjega delovanja in razvoja spomenika, obenem pa tudi prinaša osnovne finančne ocene posameznih ukrepov, ki pa so zgolj priporočilo in ne obveza. Dokument kot tak tudi ni investicijski dokument, dokumentacija DIIP za Kozlov rob je bila izdelana že ob prijavi projekta Grad na Kozlovem robu – preteklost za prihodnost leta 2022.

Namen Občine Tolmin kot lastnika in pripravljavca je, da bi dokument pripomogel, da bodo nadaljnje ohranjanje, varovanje in raba spomenika temeljili na odločitvah, izhajajočih iz razumevanja njegovih vrednot, ranljivosti in razvojnih potencialov in da bi revitalizacija spomenika izboljšala njegov potencial prepoznavne točke kulturne dediščine, ki z bogato vsebinsko obogatitvijo predstavlja tudi dodano vrednost na področju turizma na Tolminskem in širšem Posočju.

V prvem delu dokumenta so zbrani **podatki o dosedanjih strokovnih raziskavah območja Kozlovega roba in izdanih smernicah Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije**, zadnji del pa predstavlja **akcijski načrt za prihodnje petletno obdobje, ki vsebuje strokovno usklajene ukrepe za ravnanje s spomenikom v prihodnje ter njihovo finančno oceno** in sicer:

ZAKONODAJNE PODLAGE

- aktualizacija akta o razglasitvi spomenika,

UPRAVLJALSKA STRUKTURA, FUNKCIJE, PRISTOJNOSTI

- izbor/določitev upravljalca,
- sestava strokovne skupine,

RABA SPOMENIKA

- delovno mesta s polnim delovnim časom na mestu receptorja/informatorja,
- zagotovitev dodatnega kadra za opravljanje naloge receptorja/informatorja,
- zunanji izvajalci za izvajanje dodatnih aktivnosti (vodeni ogledi, igrifikacija ...),
- stroški pisarniškega in drugega materiala,
- obratovalni stroški (strošek infrastrukturnih, energetskih in telekomunikacijskih priključkov,
- čiščenje,
- obveščanje o prometni infrastrukturi, možnostih dostopa ter prometnem režimu,
- postavitve ustrezne signalizacije za dovoljen/nedovoljen dostop po poteh,
- postavitev zapornice na severni - Grajski poti na začetek poti, bližje cesti Tolmin – Zatolmin.

SKUPNA OCENJENA VREDNOST PREDLAGANIH UKREPOV: **362.000,00 EUR**

NAČRT VARSTVA IN OHRANJANJA SPOMENIKA

- izdelava in uskladitev načrt letnega vzdrževanja s strokovnim svetom,
- čiščenje, košnja, vzdrževanje, vegetacije, vzdrževanje infrastrukture,
- nepredvidena dela,
- sanacija zidov ravelina,
- arheološke raziskave južne polovice ravelina - za potrebe sanacije,
- namestitev kovinske ograje na vrata kavern na vzhodnem obzidju,
- sanacija vidnih zidov zunanjega obzidja,
- arheološke raziskave odsekov zunanjega obzidja - za potrebe sanacije,
- priprave elaboratov potresne, požarne, erozijske ogroženosti,
- postavitve informativne table z relevantnimi podatki o spomeniku in delovanju Interpretacijskega centra Kozlov rob,
- vzpostavitev knjige obiska, analiza, poročilo,
- odvoz zemeljske deponije okoli ravelina,
- izvajanje rednega spremljanja stanja elementov spomenika zaradi družbenih in naravnih dejavnikov

SKUPNA OCENJENA VREDNOST PREDLAGANIH UKREPOV: **519.000,00 EUR**

PREPOZNAVNOST

- izdelava promocijske strategije, promocijskega gradiva in spletne (pristajalne) strani.

SKUPNA OCENJENA VREDNOST PREDLAGANIH UKREPOV: **17.700,00 EUR**

UPRAVLJANJE ZNANJA

- pregled in digitalizacija arhiva najdišča
- objava celovite in sintetične interdisciplinarne študije rezultatov arheoloških in drugih raziskav
- nadaljnje raziskave še neraziskanih delov grajskega kompleksa

SKUPNA OCENJENA VREDNOST PREDLAGANIH UKREPOV: **30.000,00 EUR**

V investicijski dokumentaciji DIIP in njeni novelaciji je bila izvedena temeljita analiza izvedljivosti investicijskega projekta. Prav tako je bila narejena projekcija prihodkov in stroškov poslovanja centra ter družbeno ekonomskih koristi projekta.

Na podlagi tega je bila v načrtu upravljanja pripravljena skupna ocena prihodkov in odhodkov obratovanja. Izhodišče skupne ocene prihodkov je v DIIP-u temeljilo na oceni, da se v prvem polnem letu obratovanja pričakuje **12.000 obiskovalcev**. Prihodki centra so v glavnini iz naslova vstopnin. Tedanja predvidena in današnja dejanska cena vstopnice je 5 EUR. Cena vstopnice za šolarje, dijake, študente in upokoјence znaša 4 EUR. Cena produkta igrifikacije je 20 EUR + vstopnina odrasli 4 € oz. šolarji, dijaki, študentje, upokoјenci 3 EUR.

Predvidena nosilnost centra je 20 oseb. Čas ogleda ja povprečno 45 minut.

Center je odprt 5 dni v tednu, kar pomeni:

- ca. **86 dni** v pomladnem in jesenskem odpiralnem času - 6 ur (26. 4.-26. 6.; 1. 9.-31. 10);
- ca. **43 dni** v poletnem odpiralnem času - 6 ur (26. 6.-1. 9.).

Na podlagi predpostavke polne zasedenosti lahko center dnevno sprejme ca. **260 obiskovalcev** v terminih krajšega odpiralnega časa in **355 obiskovalcev** v terminu daljšega odpiralnega časa. To na letni ravni pomeni 22.360 obiskovalcev v pomladnem in jesenskem terminu ter 15.265 obiskovalcev v poletnem času.

Kakšna bo realna obiskanost centra bo pokazal čas, za potrebe izračuna prihodkov se je v načrtu upravljanja uporabilo polovičen obisk oz. **18.800 obiskovalcev v prvem letu**. Letni prirast obiskovalcev pa je ocenjen na 5 % letno.

Po potrditvi načrta upravljanja se v sodelovanju s Tolminskim muzejem načrtuje še priprava **poslovnega in trženjskega načrta**, ki bosta narejena na podlagi konkretnih podatkov o obisku za nekaj prvih mesecev delovanja.

2. PRAVNA PODLAGA

- a) Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE)
- in
- d) 21. člen Statuta Občine Tolmin (Uradni list RS, št. 13/09, 17/11 in 106/15).

3. VPLIV NA PRORAČUN OBČINE TOLMIN

Predlagane spremembe ne bodo vplivale na proračun Občine Tolmin.

Z Odlokom o proračunu za leto 2026 se na proračunski postavki 041803 Dejavnost Tolminskega muzeja od skupno **248.861,50 EUR** zagotavlja tudi **sredstva za stroške zaposlitve in materialne stroške delovanja interpretacijskega centra**. Od tega znaša plača za zaposlenega na Kozlovem robu cca. **28.200,00 EUR**, kvota za kritje materialnih stroškov interpretacijskega centra pa **6.000,00 EUR**.

Ob tem so na proračunski postavki 041827 Urejanje grajskih ruševin v letu 2026 načrtovana še sredstva v višini **40.000,00 EUR** za **redno vzdrževanje širšega območja in zagotavljanje dostopnosti** (košnja, sečnja in odstranitev padlega drevja, vzdrževanje in menjava klopi ipd). Poleg omenjenega so bila na tem mestu zagotovljena in deloma že realizirana **sredstva za določena dodatna dela** (posegi za zaščito elektro omaric v interpretacijskem centru, zazidava lukenj na stolpu, najem razvlažilnikov), še **10.000,00 EUR** pa je namenjenih za morebitne **nepredvidene intervencijske posege**, saj je objekt zelo občutljiv na zunanje vplive, predvsem vlago. Skupna kvota za vzdrževalna dela na Kozlovem robu v letu 2026 tako znaša **56.435,49 EUR**.

Pripravil:

Matej Kavčič,
svetovalec za kulturo,
socialno varstvo
in mladinske dejavnosti